

Крѣмський
Тальмове гілля

Звенигородка

1902

А. КРЫМСЬКИЙ.

ПАЛЬМОВЕ ГЫЛЛЯ.

ЭКЗОТЫЧНИ ПОЭЗЫИ.

(1898—1901).

Выдання друге, що авторъ присвячує його
Павлови Гнатовичеві Жытецькому, своєму
вчителеві поезыи.

ЗВЫНОГОРОДКА въ КЫИВЩИНИ.

Друкарня Ш. Г. Шпигеля.

1902.

Дозволено цензурою. СПб, 24 Апрѣля 1902 г.

ЗАСЪПИВЪ.

Поэзые! сопутныце моя!

Ты—теплый, животворный проминь сонця,
Ты—тыхый мисяць, що въ тюрьми сьзя
Зъ закуреного, темного виконця.
Якъ попадався я въ буденный брудъ,
Робыла ты одно зъ велыкихъ чудъ:
Ховала все пидъ фантастычнымъ флеромъ,
Якъ пидъ сриблястымъ, мисячнымъ этеромъ.

Въ важки хвылыны скорбы та недугъ
Я тихо йшовъ, куды глядили очи,
И слухавъ, якъ шумыть диброва-лугъ,
А сынѣ море пиною клекоче.
Дывывся я на низку дыкыхъ гиръ,
Що йнихъ боки обрисъ кудлатый биръ;
На скеляхъ, зверху, трепотилы хмары... —
Ахъ, душу переймалы нижни чары!

Було жъ и такъ: на провесни колысь
Я опынывсь на вильнимъ, чыстимъ поли.
А тамъ солодки пахощи лылысь
Изъ бальзамыстыхъ пупъяхивъ тополи.
На сонци плюскався польовый потикъ... —
Я до травыци плачучы прыныкъ,
Рыдавъ одъ радощивъ, одъ аромата... —
А хтось изрикъ: „Дывить на психопата“.

Вы, люды, зновъ казалы: „психопать“,
 Колы мини пахучу, люблю казку
 Шепталы витры, квиты й тихый садъ,
 И туркотили горлынки про ласку, —
 Колы пидъ гарну музыку та сыпивъ
 Я въ чаривній задуми камъянивъ
 И раптомъ, не прощавшысь изъ гостямы,
 Тикавъ до моря гратъся каминьцямы.

„Прычинный!“ говорылы вы й тоди,
 Колы я въ грошахъ не знававъ прынады
 И черезъ сны таемни, золоти,
 Я рвався геть одъ теплои посадки.
 Я бувъ для васъ прычинный и тоди,
 Колы, чыйсь образъ носячы въ груди,
 Въ нимъ бачывъ тилькы те, що поэтычне,
 И одкыдавъ усе, що прозаичне.

Для мене ґолось серця — все сьвяте,
 А вамъ за психопатыю здається...
 Не стану жъ думать, якъ вы назвете
 Мои письни, що выплылы изъ серця!
 Колы въ поэта щиро ллється сыпивъ,
 Дакъ що йому вашъ сьмихъ або вашъ гнивъ?!
 Не божевиллье въ тимъ! не неморальнисть!
 Що зъ серця йде, то правда й идеальнисть.

Отъ и все, що я можу одказаты тымъ
 тверезымъ людямы, котри захочуть, ба вже по
 часты й захотилы добачыты въ моихъ поэ-

зыхъ або дытячий, сьмишний сентиментализмъ, що зовсимъ не лычыть экстра-ординарному професорови сухои арабської филологии, або яки-небудь думкы дегенератськи, декадентськи (дарма, що одъ декадентщины я завсигды одвертався), ба навить думкы антиморальни. Антиморальнисть моя лежыть у тимъ, що въ ненормальнимъ “Нечестывимъ коханни” пречыстои, безгришнои души я добачывъ бильше идеальной высоты, нижъ у звычайнимъ, нормальнимъ „Коханни по людському“ *).

Багато бильше, нижъ чужи натякы на мою азыятську неморальнисть, смутыла мене, якъ я першый разъ выдававъ цю кныжку, моя власна боясть, що може въ мене не стало талану восхвалыты благоговійно-достойною писнею свое Божество — матирь-природу; а вже-жъ одъ неи, въ самитній розмови зъ нею въ йїи вельчньому храми, я й на краю

---

*) Завважу, що въ обохъ циклахъ виршивъ немає н и ч о г и с и н ь к о автобіографичного. Для першого циклу давъ собою тему одынь звисный професорь-орієнталистъ изъ Бейруту, що стрився мини на Ливани 1897-го року; я на ниять миъ добачыты, що коханье, колы воно чысте одъ сексуальной брудоты, то хочъ бы було й ненормальне и нещаслыве, може хйба розбыты серце, розбыты фзичне здоровье и зробыты зъ людыны меланхолика, та не одбирае выры въ жытти, не одбирае энергьи до жытти, не вбывае духу, не вбывае идеальныхъ и поэтычныхъ порывивъ, а навпакы — тизлы облагороджуе душу и налывае въ ню прыхыльности и теплои ласкы до всихъ людей, зъ якымы доводытсьи зустричатся А звычайне людське коханье, хочъ бы й якъ идиллично

могылы дызнававъ наибильши радости на сьвиги. Я боявся тоди, що такъ само, якъ у католыцькыхъ гимнахъ Мадонни, въ моихъ гимнахъ прыроды знайдеться бильше щыро-сты, ніжъ художныцької сылы; а черезъ те сумувавъ:

Прыродо-маты! ты мини просты,
 Що я тебе высъпивую такъ блидно,
 Не змалювавъ твоеи высьоты,
 Красоть твоихъ у мене ани сьлїдно...
 Бо я съ твоихъ красоть усе п'янивъ,
 Рука дрижала... поглядъ туманивъ...
 Текла сльоза. — Змывалася картина, —
 Выходыла неясна ляпанына.

Крытыкы першого видання кажуть, що — навпаки — мои письни за прыроду — то най-краще, що йе въ „Пальмовому гyllи“. Коль такъ, то можу тилькы радиты.

та поэтычно воно распочыналося, разомъ тратыть усю свою по-этычність, скоро-но переходыть на сенсуализмъ; на якийсь часъ людына, може, й оп'янить и олурить себе „мусульманськымъ раю-ваннямъ“, тяткы жъ дали надходыть реакцыя, розчаруванье, зневира до себе, огыда до цїлого сьвиту, нудьга за мынулымы чыстымы днямы, — и зъ живої людыны робыться безсылый духоў манекень або бидолашный ходячий духовный трупъ, що й высоки громадскы идеи вже не оживляють його надовго до справ-жнього жыття. Цю звычайну исторыю я мигъ бачыты зъ давнихъ давень, але цыклъ „Коханье по людскому“ я напысавъ ажъ у лїтку 1900 року на Кавкази черезъ те, що мавъ тоди щоденно передъ своїмы очыма таку безталанну людыну, у якої пессимиз-мичный сьвитоглядъ и огыда до всїхъ людей зросталы пароксиз-мамы, параллельными до їїї полового жыття.

На останци зовсимъ выразно скажу, якъ и въ першимъ выданні, що пускаю въ свѣтъ отсю кныжку не для людей фізично-здоровыхъ, а тильки для людей трохи слабыхъ, зъ надламаню жыгьевою снагою або нервами, та зновъ же и не зъ каминнымъ або зачерствилымъ серцемъ, — для тыхъ людей, що вміють и легко плакаты, и солодко нудьгуваты, и молытысь Богови, и умылятысь; кныжка моя — для тыхъ людей, що — зъ наивнымъ эгоизмомъ недужои людыны — зугарни часомъ дизнаты бильше втихы й радощивъ изъ звисткы про новитній свѣжый, кучерявый паростокъ на гималайскій кедрыни-деодари, нижъ изъ телеграммы про зныженнє таксы на силъ, — для тыхъ недужныхъ и самитныхъ людей, що прыхыльну до ныхъ людыну або симъю можуть зъ наивнымъ эгоизмомъ полюбыты бильше, нижъ цилу людськысть; тильки таки чытачи (а й ихъ йсть дуже багацько) знайдуть у сій кныжци ридни для себе ноты. А котри чытачи здоровисиньки на тило й на серце, особливо-жъ котри, замість нюхаты екзотычни квиткы та прислухатыся до кожного стукотиння свого або й чужого рознервованого серця, жваво рвуться на сьмыльву боротьбу за цилу пригничену голодну суспильнысть, — що я такимъ чытачамъ скажу? Що я скажу тымъ, котри раднійши слухать одъ поета тилькы

войовнычи поклыкы до бою зъ громадською гидрою? — Скажу йимъ те, що казавъ и въ першимъ выданню: нехай вони и не розгортають цього „Пальмового гылля“. Коли жъ, соби на невиху, вони випадкомъ розгорнуть и прочитають мои вирши, то нехай швидче слыуются забыты йй ихъ, и автора. Авторъ не буде за те въ претенсый, бо йй скрызъ у прыроди бачыть те саме:

Срибную лилею буря пидотнула,
Пышную корону до земли прыгнула.
Пахощи пропалы. И блыщыть слъозына,
Наче дорогая, буйная перлына.

Та ниде не выдко горя у прыроды:
Сонце сіе радистъ на лугы и воды;
Витеръ ризво шепче щось до очерета...
Такъ уси забудуть скорбного поэта.

Алупка въ Крыму, 10 априля 1901.

ВЪ ГОРАХЪ ЛИВАНСЬКЫХЪ.

ИДИЛЛІЯ.

Схидъ... Сирія... Ливанъ... Тая райська
краина, що про неї „Письня писень“ каже:

Всяки пахоци тамъ дышуть,
Всяки овощи тамъ сьпіють.
Кардамонъ зиллявсь изъ нардомъ,
Нардъ розлився изъ шафраномъ.

Касыя и цынамоны
У саду тимъ розцвитають,
А зъ Ливанъ-горы дзюркоче
Прохолодный быстрень чыстый...

Квылыть горлыця въ садочку;
Высять фыгы въ зеленочку;
Выноградъ цввите-буяе,
Любу пахоць розливае...

ВЪ ГОРАХЪ ЛИВАНСЬКЫХЪ.

(и д и л л і я).

I.

З И М О Ю.

- Мамо-голубко! Ишла я горою, —
Сънигу неначе й нема;
Сонце такъ гріе; квиткы розцъвитають...
Мамо! мынула зима! —
- Доню! ты певне когось покохала!
Въ насъ бо и холодъ и лютъ,
Тилькы у тебе вже лито на серци,
Тамъ то и квиты цъвитуть! *)

---

*) На высокихъ Ливанскихъ горахъ, выймаючи ти, котри обернулыся лицемъ до горячої Финикии, зимою буває настількы холодно, що падає не дощъ, а сьнигъ. На Санныни и ще деякихъ верховинахъ сьнигъ не тавє навить у литгу.

II.

В Ъ Л И Т К У.

Скалы... Кедры... Скоро й вечеръ.
Я смутна стою.
Війеться стежка... Охъ!... чы йтыме-жъ
Той, кого люблю?...

Тинь въ долинахъ... Верхогиръя
Наче золоте...
Гасне сонце... тоне въ мори...
Любый! де-жъ ты?!... де?!

Впала ничъ... Шакалы выють...
Витеръ... Мовъ зима!
Я вси очи проглядила, —
Мылого нема!

Село Шуэйръ на Ливани въ Сиріи.
15 лypня 1897 р.

САМОТОЮ НА ЧУЖЫНИ.

УРЫВКЫ ИЗЪ ЩОДЕННЫКА.

Князеви Олександрови Гагарину и його
жинци Маріи на спомянь про наше двох-
литнє прятелюваннє въ Бейрути.

Бейруть у Сиріи. 20 марта 1898.

I.

Охъ, арабськи фоліянты!
Вже не сыла васъ чытаты:
Бо роскынувсь садъ запашный
Пидъ викномъ моеи хаты.

Пидведу одъ кныжки очи, —
Пидъ викномъ ростуть бананы,
Шелестять высоки пальмы,
Мырты, фыгы и платаны.

Йе й мыгдаль яснозеленый,
Йесть и сывая маслына,
И акацыя рожева,
И смолыстая кедрына.

Пидійду я до виконця, —
Пахнутъ рожи й базиликы,
Туберозы и фіалкы
Й наркотычніи гвоздыкы.

И нудьга, немовъ гадюка,
Обгортається кругъ сердца.
Самъ не знаю, звидкы смутокъ
И куды жъ то сердце рвется.

II.

Ни, я знаю, чомъ нудьгую,
Ни, я знаю, звидкы сумъ:
То розлука, зла гадюка,
Вся прычына чорныхъ думъ.

Де вы, де вы, мыли другы?!
Чомъ теперъ васъ тутъ нема!...
А безъ васъ роскошный пивдень
За-для мене мовъ тюрма.

III.

Немовъ дві краплі въ бурнімъ морі,
Мы въ Сиріі зустрілись.
Ударыла новитня хвиля, —
Навики розлучились.

Тай знову самъ я на чужині...
Не зійдемоś ніколи...
Все ные сердце... Въ грудяхъ важко...
Охъ, доле!... доле!... доле!...

IV.

Бувае ыноди, що сонце кыне проминь
Въ пидземную хатыну,
Та ледве розжене холодноу, мокру сутинь —
Ищезне за хвылыну.

Тоди въ темныцю зновъ насуне щось имлысте,
Бруднее, непрозоре...
Отакъ теперь безъ васъ себе я почуваю,
Кохани, ясни зори.

Сирійська весна... На двори жаръ палючий... —
Душа жъ примерзла, стогне...
Склизькая темрява налиплюється въ очи...
Трепещуть нервы... кровь холоне...

21 марта.

V.

Йесть одна гора коло Бейруту.
Непрывитный кактусъ тамъ порись.
И ступывъ я по вузенькій стежци
Въ той щетынястый, понурый лись.

Мертва тыша... Птаство не щебече...
Темно й вохко... Пахне, якъ зъ могылъ...
Я на прыкорни прывивъ мовъ сонный
И дывывся тупо и безъ сыль.

Ажъ зьмія переповзла нарешти,
 Перебигъ прозъ мене й ихневмонъ,
 Позиркнувъ цікаво, мовъ котятко,
 Тай злякався и пропавъ, якъ сонъ.

Я прочнувся... поволи зворухнувся...
 Якъ тутъ темно!... наче льохъ безъ дна!...
 И спустивсь я стежкою въ долину.
 Де цвіла сирійская весна.

VI.

Горди пальмы... Думни лавры...
 Манячливый кыпарысь...
 Океанъ тропичныхъ квітивъ...
 Ще й цвите цытринный лись...

Я хытнувся, бо наче впывся
 Зъ аромату тыхъ квітокъ.
 Ажъ погляну: коло пальмы
 Простый житній колосокъ.

— „Гей, земляче!“ шепче колось,
 Похылившысь на стебло:
 „Мы чужи для цього раю, —
 Що жъ сюды насъ принесло!“

22 марта.

VII.

Знову серце заболіло,
Зновъ ущертъ набигло горя...
Я пишовъ соби изъ миста
На безлюдный беригъ моря.

Писочаная ривнына...
Море жъ — гребни голубіи.
Пина бйється въ побережжье...
Витерець изъ моря віе.

Задывився я на море,
Хвыли плещуться объ ноги.
Йихъ глухее воркотинные
Заколысуе тривоги.

Сонце грається у водахъ,
Въ тому срибли та крыштали.
Въ цилимъ мори — щастье й радисть...—
Росплывлысь мои печали...

VIII.

На приморському безлюдди
Обернувся я въ дытыну:
Гарни мушли пидбераю;
Вглядо кращи, — давни кыну.

Різнобарвнеє креміння
Заповнило всі кущени.
Ще жъ каминьчыкы найкращи
Я несу у себе въ жмени.

Я сидаю на пискови,
Впорядкову ти скарбы;
По дытячому радію
На красу, на пышни фарбы.

Море плеще... Ясне сонце
Такъ велычно тоне въ мори...
Мушли — втиха!... И спытавъ я:
„Чы жъ бува на съвити горе?“

IX.

Ажъ чую: „тупъ-тупъ!“ Шкандыбають два мулы;
У нихъ каминючче на спыни.
Позаду за нымы иде чорный негръ
У латаній, дертій свытыни.

Винъ хмуро якось покосывся на мене
Тай буркнувъ, неначе бъ то стыха:
„Щаслыви на съвити отіи ифранжи:
Ни праці, ни лыха!“ *)

---

*) Ифранжи = франкы, европейцы.

X.

Ой, колысь я бачывъ, якъ щезавъ туманъ,
Що въ ночи бувъ тыхо затопывъ Ливанъ.
Де була недвижна била ривнына,
Стала дыка круча, гризная, безъ дна.

Такъ у мене въ серци зъ мурыновыхъ сливъ
Щезъ туманъ мрійлывый, наче вихоръ змивъ.
Выбухла глыбока, дыкая печаль...
Жалко всихъ бездольныхъ... Тай на себе жаль...

Бейрутъ въ Сиріи. 22 марта 1898.

НЕЧЕСТЫВЕ КОХАННЯ.

УРЫВКИ ЗЪ ЛИРИЧНОГО РОМАНУ

ОДНОГО БИДОЛАШНОГО ДЕГЕНЕРАТА.

СИРІЙСЬКИ ЗГАДКИ.

Посвята Ѕс. Хв. Миллерови.

Не разъ було: у Сиріи далекій
Здобуду я Твій лысь, — и сердце задрижыть,
Затуманію весь, мовъ турокъ коло Меккы,
И нервная рука конвѣртъ розтеребыть.

—Viglietto dolce! — коло мене мова.
Я жъ паленіючы розгортую лыскы,
И пью нове жыття зъ кожнисинького слова,
И перечытую прыхыльніи рядкы.

Пидводжу очи гень, на голубее море...
На хвыляхъ бы помчавсь до Тебе, ясна зоре!
Зловывъ бы поглядъ Твій, стыснувъ бы щиро руку.
Ты виры додаешъ у правду, у науку.

Изъ кныжки першой.

I.

На души якась тривога
Й полохлыве почуття:
Щось немовъ давно знайоме
Вырынае зъ забуття.

Серце жалибно трипоче,
Наче пташка въ полони...
Охъ, невже-жъ такы кохання
Прокыдається въ мини!

II.

Я обирвавъ розмову...
Въ очахъ мини туманъ...
И тилькы серце шепче:
„Уже соби не панъ!“

Мовчу... А тихи очи
На мене пидвелысь,
Допытливо спынылысь,
Пронызують наскризь.

III.

То не довгая була розмова
И була вона зовсимъ порожна. —
Дакъ чого жъ вона мене згубыла,
Що й жыть не можна?

Сподиватыся чогось — не сьмію,
Бо любовь моя Тебе злякае. —
Дакъ чого жъ мій розумъ надо мною
Влады не мае?

Розумъ зважывъ: се коханье — марне,
Нерозумне, дывне тай мерзене; —
Дакъ чого жъ мене не хоче кынуть
Чуття шалене?

Ще учора бувъ я наче люды,
Ще учора мавъ переконання. —
Дакъ чого жъ сьогодни мною крутыть
Слипе кохання?

IV.

Ни, николы одъ мене не вчуешъ,
Що Тебе я люблю:
Циле небо було бъ захыталось
На ту сповидь мою.

Затемнылось бы яснее солнце,
 Поспадады бѣ зиркы;
 Срибный мисяць зѣ такого бѣ нечестя
 Росколовсь на шматкы.

Ни, никола видѣ мене не вчуешъ,
 Що Тебе я люблю:
 Вся прырода була бы вжахнулася
 На ту сповидь мою.

Застогналы бѣ могутніи кедры,
 Розчахнулася земля,
 И морськую безодню збурлыло бѣ
 Нечестыве чуття.

V.

Ну, вже третяя днына мына.
 Затырається сьлидѣ одѣ розмовы.
 Хочѣ у серци чогось не стае,
 Та мабуть я утикѣ одѣ любовы.

Вывитряється зѣ мозку нудьга,
 Дозволяє вже дещо й робыты,
 Наче зубѣ, що на хвылю ущухѣ,
 Хочѣ изнову ладенѣ заболиты.

Тилькы важко — стричаться зѣ людьмы,
 Бо не надто воны симпатични.
 Тривіальни облыччя у всіхѣ;
 Ихѣ розмовы — дрибни, прозаични.

VI.

Я себе пиддурювавъ:
 Тыждень промынувъ,
 А Твойого образа
 Я не прызабувъ.

Божевильно хочеться
 Въ ту симтю зайты,
 Де сьогодни въ вечери
 Будешъ певне Ты.

Серце пересылувать
 Я не змигъ ніякъ:
 Се не яблуко, що можна
 Тыскаты въ кулакъ.

VII.

Я знаю: нечестыве — те коханнє,
 Яке на мене отеперьъ находе:
 Злочынъ воно въ очахъ людей,
 Злочынъ воно въ прыроды...

Та ни! воно въ прыроды не злочынъ!
 Його жъ мини вона сама надхнула,
 До нечестывого чуття
 Сама мене попхнула.

Якъ я родытысь мавъ на билый сьвить,
 Дакъ не пытавсь ниhto моеи згоды...
 Я маю право все любитъ!
 Отсе законъ прыроды.

VIII.

Я пишовъ до тыхъ знайомыхъ...
Не заставъ Тебе я тамъ
И занудывся въ розмовахъ
Зъ паномъ дому и зъ madame.

„Въ насъ кухарка — у-ухъ, злодійка!“
Шепче пани потайкы:
„Огъ сьогодни: вкрала серце
И гусячи печинкы“.

Печинкы гусячи вкрала...
Ще и серце... Бидна гусь!...
Отъ и въ мене вкралы серце,
Я-жъ никому не жалюсь.

IX.

Охъ, мизерни жарты! не для мене вы!
Все скорботни думы йдуть до головы.
Слухаю я паню..., ба й видповидаю...
Але що говорю — самъ того не знаю.

Машынально губы подають одвигъ,
Машынально очи кыдають привигъ,
Тыскаю я руку кожному, хто входить...
Але духъ не туткы, — винъ далеко бродить.

Бродить десь далеко... Ыноди хйба
Вернется до сали, де гуде юрба.
Тамъ помижъ гостямы и мое йесть тило, —
Духъ увийде въ нього и глядыть несъмыло:

Що за товариство? де я отеперь?
Сонъ теперь, чы дійсність? Я жывый, чы вмеръ?
Звидкы се гудиння? Люды тутъ? чы бджолы?...
Ну, а Ты—чы прыйдешъ?...прыйдешъ?...чы николы?

X.

Риже нервы мовъ пылою
Дзвоныкъ у передпокою:
Хто зъ новыхъ гостей прыйде —
Дзвоныкъ заразь загуде.

Биль у серцю... Сперло духа...
Вся моя истота слуха:
Хто бъ се мигъ теперь прыйты?
Може Ты?... Напевне Ты!

Трепетъ... страхъ... Та все зарани!
Йде якась поважна пани...
Вже въ мини не кровъ моя, —
Йидовыта течія!

XI.

Прытулывъ я лобъ до пыбки,
Задывився въ темный шляхъ.
Хлюпавъ дощъ, а тыхе съвитло
Меркотило въ лихтаряхъ.

То жыття мого каганчыкъ!
Догорае мабуть вихъ.
Гасне розумъ, гаснуть сылы,
Гасне цилый чоловикъ...

XII.

Що за голосъ я почувъ!
Хто всю душу заторкнувъ,
Мовъ потягъ до себе?
Я схопився, якъ видъ сна,
Одирвався видъ викна
И гляджу... на Тебе!

Я помитывъ: поглядъ Твій —
Шановльво-прывитный;
Та стыскаю руку...
„Вже забралися у куть...
Панъ-професоръ! въ васъ и тутъ
Думы про науку?“

Закыпило все въ минн.
— Про науку? ани-ни!
Що це вамъ здається? —
„Вы жъ бо вчений чоловікъ,
Вы зъ кныжками цилый викъ...“
— И не маю серця?

„Панъ-професоръ! вы слаби?“
— Не „професоръ“ я тобі!
Кынь таку шанобу!
Слухай: „Я тебе люблю,
За раба тобі стаю,
Буду рабъ до гробу!“

XIII.

Не забуду я никола
 Довгый жахъ,
 Що у тебе засьвитывся
 Увѣ очахъ.

Не забуду благородный,
 Гордый выдъ,
 Мовчазливую зневагу
 И одхидъ.

Изъ кныжки другои.

XIV.

Мынае пивгода. Мене зйидае мука.
 Сыдю самитныкомъ и не знаходю ликъ.
 Не одвича мини ни розумъ, ни наука,
 Чы я дегенератъ, чы просто чоловикъ.

Мене моимъ чуттьемъ прырода напоила,
 А я його таю, бо люды загудуть
 И чыстую любовь, що духъ заплонила,
 Огыдною роспустою назвуть.

Нудьга мене грызе, мовъ гадына стоуста,
И мозокъ выйида, и сердце прыгаша.
А хтось казатыме, що це—роспуста,
Тымчасомъ якъ болыть примучена душа.

Ни! не распустныкъ я! Йедынее бажаннье —
Щобъ слухать тихую розмовоньку Твою,
Въ щасливимъ забуттю затаювать дыханье
И чуты щырее: „Люблю тебе, люблю!“

XV.

Р пивночи.

Стоять зачаровани, сяйвомъ облыти
Сады ароматни, запашніи квиты.
Визьму-жъ бо я лютню—и въ тихій нуди
Ударю по струнахъ въ ничній самоти.

Сриблысти потоки изъ мисяця ллються,
Сриблыстіи звуки зъ-пидъ лютни несуться.
Заслухалысь квиты, прытыхнувъ садокъ,
Ба навить фонтанъ журкотливый примовкъ.

Нарешти у пальмы лыстки застогналы:
„Не грай, чоловіче! усохнемъ зъ печалы!“
Журлыво стрипнулася рожа-краса, —
Упала на мене пахуча сльоза.

Схылылысь плакучіи вербы й маслыны,
Шумлять кыпарысы и мырты й цытрыны.
Магнолія молыть: „Ой, годи! не грай,
И нашего серця на смерть не вражай!“

XVI.

(На арабську тему).

Зъ червонымъ бляскомъ мисяць згасъ,
Сховався за горою.
Въ плащи изъ зиръ глухая ничъ
Схылылась надо мною.

Усе поснуло. Мовчки я
Сыджу у мертвій тыши:
Журливый рій моихъ думокъ
Повитря не колыше.

Та впала зирка... Задрижавъ
На неби сълидъ вогненный.
Замливъ я весь... Не зирка то!
То Ты летышь до мене!

И чую вже я шепить Твій,
И пью Твое дыханье.
Одна лышь мыть... И зновъ я—самъ,
И зновъ саме стражданье.

XVII.

Переддосьвитня година. Померкае съвитло зиръ.
Де-не-де цъвиринька пташка. Прохолода віе зъ гиръ.
Забилівся крайчыкъ неба. На роботу йде гирнякъ;
Середъ тыши городськой винъ высъпивуе отакъ:

— Тыхый витре зъ ридныхъ гиръ!
Якъ дыхнешъ ты середъ ночи,
То нудьга моя росте
И прытыхнуты не хоче.

Прийде ранокъ. Заблыщты
Сонце проминемъ чудовымъ.
Сыва горлынка турчыть
Въ съвижимъ гылячку лавровимъ.

Я жъ рыдаю мовъ дытя, —
Не тверда я вже людына,
Що печаль свою слизмы
Выявляты не повинна.

Щобъ кохану розлюбыть,
Йе въ людей така наука:
„До несхочу въ купи быть“;
Другый ликъ на те — розлука.

Я гоивсь и такъ, и такъ, —
Не зробылось серцю легко.
Та скажу я, що любійшь
Буты близько, нижъ далеко.

Ба й изъ близости такы
Невелька корысть буде,
Скоро мылая свои
Вси обитныци забуде.

— Терплю розлуку,
Важкую муку,
Газелько!
Красу кохаю,
Обнять бажаю,
Охъ, зирко!

Дала ты слово,
Що прыйдешъ знову;
Та горе:
Ани явилась,
Ани прысnyлась
Ты, зоре.

Пошлешъ спытаты,
Про мене взнаты,
Газелько:
„Ну, якъ жыветься?
И якъ ведеться?...“—
Охъ, зирко!

Отакъ жыветься,
Що врагъ сьміється
На горе:
Тебе бажаю
Й давно не маю,
Ой зоре!

Вильно ллється тая писня. Люды скажуть:
[„чаривна“,
Хочъ нудьгу зовсимъ зъвирячу намъ высьпивуе
[вона.
А щобъ я с в о е коханье щиро выливъ изъ души,
То бь почувъ: „Дегенерате! замовчы и не гришы!“

XVIII.

Блыснуло сонце зъ-по-за гиръ, въ зеленому саду.
Дивочу писню чую я, веселу, молоду:

Тыхая долына,
Моригъ зелененький.
Я стояла й вызирала,
Чы не йде мыленький.

Чоловикъ зъ верблюдомъ
Перейшовъ дорогу.
Я пытаюсь: „Чы не бачывъ
Мылого мойого?“

— „Що ты за чудная!“
Каже винъ здумилый:
„Тутъ людей чымало ходыть,—
Хто жъ изъ ныхъ твій мылый?“

„Охъ, такого парня
Цилый съвить не мае:
Середъ тысячи народу
Всякъ його пизнае.

„Постать — якъ у кедра;
Изъ зализа — груды.
Якъ погляне дивчынонька,
Спатонькы не буде.

„Сънигове облыччя,
Щокы — якъ гранаты.
Якъ погляне дивчынонька,
Схоче цилуваты.

„А що тіи очи! —
 Чорнії маслыны! —
 Якъ погляне дивчынонька,
 То зъ любовы згыне.

„Гляне — мовъ застрилыть,
 Крыкне — все заглохне.
 Якъ погляне дивчынонька,
 То зъ любовы всохне“.

XIX.

Сыяе сонце зъ по-за гиръ вь зеленому саду.
 Новую писню чую я, веселу, молоду:

—Вже достоялысь маслыны. Стала йихъ трусыты.
 Нахыляюсь, пидбераю... Цилый кишъ набытый.

Хочу взять
 Кишъ соби на плечи,
 Чую крыкъ:
 „Дивко! не до речи!“

Оглядаюсь, хто гукае. Гарный парубика!
 Шыроченни шаровары, пышная намитка;

Чорный вусъ
 Ще темнійшъ видъ ночи.
 Винъ моргнувъ, —
 Я схылыла очи.

Каже: „Кошыкъ не легенький,—жаль на дивку гожу!
 Де же самій тобі пиднести? Я тобі поможу“.

Взявъ, завдавъ,
 На плече поставывъ.
 Я й кажу:
 „Богъ тебе направывъ!“

„Зъ насъ, дивокъ, воны глузуютъ, але жъ ты—доб-

[рячий".—

Кишъ держу

Обома руками.

Въ пазуху мини наклады; а ынжыръ—лынючий!

Верещу на нього.

Винъ у съмихъ:

„Поласуй, небого!“

XX.

Туманы наче дымъ;

Выснуть сыви космы

Надъ Ливаномъ старымъ.

Теребынты и кедры

Точуть съвижый бальзамъ;

По-надъ боромъ повіявъ

Голубый җиміямъ.

Та сцилюци бальзамы

Не погоютъ мене,

И туманной тугы

Ясный день не зжжене:

Думы, думы-зміюкы

Задушылы жытты,

Мовъ зализни кайданы

Колыскове дытя.

XXI.

Безсонная туга въ кинци прытомылась
И я, закопавшысь лыцемъ у траву,
Лежу здеревилый, лежу тай не чую,
Чы ще я на съвити живу.

Шумыть верховиттьє олывного гаю, —
Зъ мого забуття прокыдає мене...
Охъ, витре зъ Ливану, не дмы ты, не дыхай;
Нехай мое лыхо засне.

Не дмы ты, не дыхай, голубчыку-витре;
Зболилому серцю дай ликъ;
Затыхны, затыхны, щобъ мигъ я заснуты,
Незбудно заснуты на викъ.

XXII.

Чы ни, витрецю! ты выводь заколысню
Смутную, тужную, журлывую письню,
Прывитно сыпывай про могылу, про смерть.
Вже горя набигло у-щертъ.

А ты, кыпарысе, схылы свои виты,
Шепчы, що не варто минни животиты.
Вколышъ мою душу и втомляный умъ.
Нехай винъ позбудеться думъ.

XXIII.

...Тьохъ-тьохъ!—заляцавъ коло мене близенько
Веселый, гульылый сыпивунъ-соловейко.
Роспустна пташыно! Проклятѣе тоби!
Та дай же заснуты журби!

Одно лышъ несеться зъ твоего сыпивання:
Якесь наркотычне, палке почування.
Высыпывуешъ ты про утихы, про рай,
Що сердце спѣяняють у край.

Щебечешъ мини про запашніи ночи...
Росыстіи ранкы... блыскучіи очи...
Бодай ты заіався! бодай же ты зныкъ!
Не жыты я хочу, заснуты на вискъ.

XXIV.

Надъ вечиръ.

(Зъ Рюккерта. Письня подорожного).

Зъ гиръ на воду впала
Довга-довга тинь... —
Сумъ плыве на сердце...
Тоскно... хочъ загынь.

Онъ, чайкы кыгычуть,
Коло хвыль летять...
Ахъ! прыхыльну душу
Заразъ бы обнять!...

Вранци подорижжѣе —
 То одна зъ утихъ.
 Та надъ вечиръ — краще
 Вдома, у своихъ.

XXV.

Закотылося сонечко
 Въ мутній хмары.
 Не судылось намъ, серденько,
 Бути до пары.

Олеандры надъ ричкою
 Хыляться тужно.
 Не судылося, серденько,
 Жыты намъ дружно.

Нибы мова загробная —
 Шелестъ бамбуку:
 „На що жыты й видтерплювать
 Впичную муку?“

Зъ кыпарысу розносыться
 Запахъ могылы, —
 И душа розпливается,
 Падають сылы.

Раптомъ жаба заквакала
 Въ сутини ночи:
 По души мойй помынки
 Правыты хоче!

Изъ кныжки третей.**XXVI.**

Ливанъ!... Щаслывый, любый звукъ!
Священнее имъя!...
На верхогирью, выще хмарь,
Осивсь на лито я.

Нема тутъ пальмъ и помараньчъ:
Прырода сънигова.
Лышь тамъ, де сонце прыпика, —
Роскишная трава.

Зь-пидь сънигу журкотыть потикъ...
Отамъ я — цилый день,
И видъ ливанськихъ пастухивъ
Навчаюсь йихъ писень.

Пыльную зь нымы череды
Тай слухаю казокъ.
Часама хмызу прынесу
Въ вогонь пидь казанокъ.

Въ ночи — у хати зберемось.
Я — ридный для симйи;
Мене обсяде дитвора,
Голублю я йи.

Жартую зъ дитьмы, якъ дытя...
 Луна веселый съмихъ...
 Та отъ, буває, замовчу
 И тихо лащу йихъ.

Тоди я чую видъ дитей
 Йихъ запыть привитный:
 „Чого часамы, дядьку нашъ,
 Ты робышся смутный?...“

XXVII.

Забрався я на шпыль... Внызу носылысь хмары...
 Дывывсь у далечинь: на море, на Бейруть.
 Тутъ глетчеры, зима, а тамъ бують чары...
 Палючий, дывный край!... Чудовый, райський куть!

Леліється Бейруть... Блыскучый садъ тропичный,
 Де пальма розрослась на кылыми зъ лилей!
 И ллється аромат горячий, наркотычный
 Зъ пьянючыхъ туберозъ, роскошныхъ орхидей...

Дывлюсь и на Ливанъ... Тамъ дыше прохолода...
 Зеленая лука... Пахучая роса...
 Смолыстый, съвижий лись... Могутняя прырода...
 Рожевіи гай... Весняная краса!

А тутъ надъ хмарами, куды отсе я скрывся,
 Глыбокiи сънигы та скели ледяни.
 И зъ-пидъ тiи коры сыненъкый рясть пробывся
 Тай тихо-лагидно всьмихається мини.

Дужища видъ кедрынъ — ся квиточка блиденька:
 Поборюе зиму и крыжаную лють.
 Така — моя любовъ: горыть соби тыхенько
 И не палаючы пропалюе всю грудь.

XXVIII.

Рзрыець*)

(Зъ Гайне).

Кожнымъ вечеромъ царивна,
 Дивно-гарной уроды,
 Похожала блызь фонтана
 Тамъ, де плещуть ясни воды...

И що вечиръ блызь фонтана
 Молодый стоявъ невольныкъ
 Тамъ, де плещуть ясни воды...
 Винъ марнивъ-марнивъ, бездолныкъ.

Отъ, якъ стій, колысь царивни
 Забажалося спытаты:
 „Якъ зовуть тебе, молодче?
 Хто ты родомъ? звидкиля ты?“

Видказавъ на те невольныкъ:
 „Мохаммедомъ прозываютъ.
 Я зъ Йемену, зъ племъя Озривъ,
 Що зъ любовы помырають.“

---

*) Выновляты зъ А («Азра», «Азрыецъ») — йе непорозуминнѣе и помылка, бо се пивденно-арабське племъя, уславлене изъ свого шырого кохання, звалось Бану-Озра, або Бану-Узра.

XXIX.

(Зъ Гайне).

Ну, годи! пора вже дурныци усяки
Прогнаты умомъ-головою!
Я довго, немовъ бы який кумедъянщыкъ,
Комедью гравъ изъ собою.

Булы помальовани пышни кулисы
Пидъ стиль романтичный-высокий;
Выблыскувавъ золотомъ плащъ мій лицарський,
Чуття жъ булы тонко-глыбоки.

Теперь божевильни дурныци оти
Я скыдую зъ себе поволи.
А чуюсь погано, неначе я граю
Изновъ кумедъянтськіи роли.

Охъ, Боже! Якъ добре сей жартъ несъвидомый
Правдыви чуття вымовляе!
Я, носячы въ грудяхъ щырисиньку смерть,
Гравъ ролю борця, що вмирае.

XXX.

(Зъ Ростана).

Обняты биявку, стыснуты чорнявку,
Тай такъ йихъ кохаты — не дивно! —
А я — дакъ кохаю, кого и не знаю:
Далеку Царивну.

Хто вирный для любкы, бо тыска йій руки
Та полу цилуе, — се легко! —
Не можу я й зриты, а буду любыты
Царивну Далеку.

Бо се — щось високе, бо се — щось глыбоке:
Любыть, хочъ не люблять васъ ривно;—
Надъ всякую миру кохаю я щыро
Далеку Царивну.

Любыть безъ надіи... Ховаты лышь мріи...
Самисиньки мріи... — чы легко? —
Не мриты жъ—не жыты!—не кыну любыты
Царивну Далеку.

Ставрополь на Кавкази. 20 априля 1900.

КОХАННЯ ПО ЛЮДСЬКОМУ.

УРЫВКИ ЗЪ ЛИРИЧНОИ ИЛЛЮЗЫИ

ИЗЪ ЖЫТТЯ НЕДЕГЕНЕРАТИВЪ.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗЪ КАВКАЗУ.

А.

Замість прологу.

ВОСКРЕСЕННЬЕ ЗЪ МЕРТВЫХЪ.

I.

Де Кавказьки горы
Хыляться надъ моремъ,
Тамъ я розлучився
Зъ застарилимъ горемъ.

Де Кавказьки горы
Квитнуть райськимъ садомъ,
Тамъ я розлучився
Зъ давнимъ сумомъ-гадомъ.

Де лисы журкочуть
Чаривную мову,
Тамъ воскресло сердце,
Зайнялося знову.

II.

Кыпарысъ уквичала гирляндамы
 Чайная рожа;
 Бидне сердце закручуе путамы
 Вродныця гожа.

На задумане дерево віється
 Любе дыхання;
 А до серця мого добувається
 Голосъ кохання.

III.

(Тры сестры).

Рожа, лилія, тюльпаны —
 Щастье литньої поры!
 Зоя, Ната и Кассандра —
 Все вродливыцы, все тры!

Рожу, лилію, тюльпаны —
 Все до серця я тулю.
 Коло сестеръ я щасливый,
 Та котрую жъ я люблю?

IV.

Письня Зоина.

„Глянь, якъ вйється виноградъ,
 Гнуться лозы, —
 Глянь на бривонькы мои
 И пышны косы.

„И хочбы ты — просто страхъ —
 Бувъ сердытый,
 А на мене веселишь
 Тра глядиты!

V.

Зъ арабського, изъ романа про Антара.

То не жинка, — чыстый ангелъ,
 Що взяла мою любовь!
 Хай до шовку доторкнеться —
 То на пучкахъ буде кровь.

Най бы глянулы на неи
 Ти, що идоливъ хвалять, —
 Всихъ бы идоливъ зреклыся,
 Щобъ йи за бога взять.

Тай съвятый побожный черчыкъ
 Хай не дывыться на ню:
 Скоро гляне, — геть забуде
 Про молитву винъ свою.

Ой, не пыты воду зъ моря:
 То жъ солона гиркота!... —
 Дастъ вона своей слыны —
 Посолодшае вода.

Дыки, голи, сири скалы!...
 Най вона по ныхъ иде,
 То зиллямы и квиткамы
 Кожна скеля поросте.

Ось!... дыхнувъ витрець на неи, —
 Наче квитку поруша...
 Нибы вискъ, у мене тануть
 Тило, серце и душа.

VI.

Голубее море и Кавказъ зеленый
 Чаромъ, мовъ кадыломъ, дыхаютъ на мене.
 Я дывлюсь, дывлюся въ бирюзову даль...
 Не надовго тутъ я... Ажъ подумать жалъ!

Доведеться швидко кынуты краину
 И тягтыся дали, въ ынчую чужыну.
 Отъ тоди, якъ буду звидсы одъйижджать,
 Байронову письню стану я сыпивать:

VII.

До дивчины-Атенкы.

Доки я не кынувъ край,
 Серце ты мини виддай.
 Ни! вже сталося твоимъ, —
 Забирай його зовсимъ!
 Йиду! знай же ось про що:
 Ζωή μου, σὸς ἀγαπῶ!*)

---

*) = Жыття мое, я васъ вохаю! Зои му, сас агапо!

Вильна, легкая коса,
 Що витрець йи колыса;
 Ризви очи; вѣи-шовкѣ,
 Звыслы внызъ до щикѣ-квитокѣ; —
 Сьвидчусь йимы ось про що:
 Ζωή μου, σὰς ἀγαπῶ!

Ти уста! той поясокѣ!
 Той нимый языкѣ квитокѣ!...
 И мое коханье те,
 Що зѣ журбою вѣ пари йде...
 Сьвидчусь вами ось про що:
 Ζωή μου, σὰς ἀγαπῶ!

Я вѣ дорози вже, дивча!
 Ты жѣ згадай мене безѣ зла.
 Вѣ Истамбулѣ мене везуть, —
 Серце жѣ, духѣ, зѣ Атенѣ не йдуть.
 Розлюбыты-бѣ?! — ни за що!
 Ζωή μου, σὰς ἀγαπῶ!

VIII.

Изъ Сапфо*).

То щастье небесне — сыдиты съ тобою!
 Зривнявся зѣ богами щаслывецѣ такой,

---

*) Напысано не стилкы за грецкымъ первописомъ (Poëtae lyrici graeci, recensuit Theodorus Bergk, ed. quartae vol. III, Липсѣкѣ 1882, ст. 88—90), скылькы за вильнымъ переспивомъ академика Хв. Корша: „Римская элегія“, Москва 1899, ст. 5. А вѣ тимѣ, мѣй перекладѣ дословныйый одѣ Коршевого.

Що жадибно ловить солодку розмову
И осьмихъ прынадливый твій.

Солодку розмову й прынадливый осьмихъ...
Одъ ныхъ мою душу стуманюе страхъ.
Дывлюся на тебе, дывлюся, — и голосъ
Мини замирае въ устахъ.

Облычче горыть и скропляється потомъ,
Бай трепеть холодный мене обгорта.
Я блидну, неначе посохле бадыллье,
И чую, якъ смерть надлита.

IX.

Я за тебе, Зое, радъ и вмерты,
И любовь у мене платонична:
Хто у грудяхъ носыть зерно смерти,
Въ того мрія чыста й идиллична.

Коло Зои сей та ынчий вйеться,
И сама вона когось кохае.
Але це мине не раныть сердца:
Въ хоримъ сердца заздрысты немае.

Бо душа однимъ-одного хоче,
Пидляга однимъ-одній потреби:
Слухатъ голосъ, заглядаты въ очи,
Щобъ почуты десь себе на неби.

X.

Зъ арабьскаго. Хамеса, ч. 489.

Ничъ. А я не сплю, нудьгую...
 Та вкинци заплющывъ очи...
 Тилкы жъ, чую, зъ верховиття
 Голубъ жалисно воркоче.

Я схопывся, застыдався...
 Десь, не вмію я кохаты,
 Бо стогнавъ бы й гирше й билше
 Одъ якогось голубъяти!

XI.

—„ Марно видъ мене ты думы ховаешъ,—
 Бачу всю душу твою!
 Слухай, чужынче: мене ты кохаешъ?
 Знай же: тебе я люблю.“

Такъ мини сказано... Господы-Боже!...
 О, воскресителю мій!
 Смерты не хочу... — и думать не гоже!...
 Знову живый я, живый!

Ѕ.

СВЯТЕ КОХАНЬЕ.

И д и л л і я.

Обновилась, яко орля,
Юность моего сердца;
Роспустила душа крыла;
Писня льётся, льётся...
(Кулишъ).

ХІІ.

Такъ! тилькы божество бува таке блаженне!
Зъ любви я святой! святе мое кохання!
И дежъ на свити ѳе хтось ынчий окримъ мене,
Щобъ мавъ таки, якъ я, шляхетни почування?

Хай скептыкы речутъ: „ѳе тысячи! стыдався бъ!
Твои чуття ни кращи, ани гириши“...
А я, мовъ гимназистъ, що вперше закохався,
Изъ патосомъ пишу наивно-щыри вирши:

ХІІІ.

а.

И весело, и страшно...
И радости, и сумъ...
Затемняется розумъ
Одъ всякихъ пьяныхъ думъ.

Що жъ діється зо мною?
Я въ пекли, чы въ раю? —
Та ни! я загадався
Про мылую свою!

Невже жъ такы направду
 Мене кохаешъ ты?
 Невже жъ на съвити долю
 Я змигъ такы найты?

6.

Литавъ соловейко въ рожевый городчыкъ,
 Кохавъ бо винъ рожу,
 А поручъ коханкы винъ навить не бачывъ
 Терныну негожу.

Та знудылась квитка одъ пташчыныхъ сыпививъ,—
 Йій щыросты хтилось,
 Видрады, розвагы... И отъ, до терныны
 Вона прыхылылась.

Щаслывее тернье спершу ажъ боялося
 Доли такой...
 Чы треба розказувать повисть кохання
 Мойого та Зои?

В.

Сыджу я въ самотыни,
 Та не зъ журбою:
 Якцо мене ты любишь,
 То ты зо мною.

Ни лащень, ни обіймивъ
 Мини не треба:
 Я жъ знаю: ты кохаешъ, —
 И я — царъ неба.

Г.

Жахавсь я любовы, — гадавъ, що коханье .
Намъ працю спыняе.
Ажъ бачу я, любко, що й крхиткы правды
У тому немає.

Тебе жъ я кохаю, а чую, що въ мене
Подужчалы руки;
Ще бильше душа моя лине до сьвитла
Знаття и науки.

Д.

Дывысь на тую зирку: —
Ото моя.
А поручъ неи друга:
Ото твоя.

Въ тыхъ зоряхъ мы й по смерты
Зійдемся зновъ,
И знову намъ засые
Сьвята любовъ.

Е.

Мій краю! за тебе прыйняты не лякаюсь
Найгиршого лыха,
Бо всякее горе, недоля, скорбота
Теперь мини втиха.

Дурныця вси раны й душевни, й тилесни,
 Зъ нудыгою чы зъ кровью:
 Бо знаю я сердце, що вси мои боли
 Погоить любовью.

XIV.

Такъ пышуть школяри... А що жъ робыты:
 Я зновъ дытына!
 Рефлексые, щезай! бо часъ — радиты:
 Така годына!

XV.

Гей, винокъ,
 Кучерявый одъ квитокъ!
 Зъ рожи квить
 Заховався пидъ гыяцинтъ.

Ой, не билая жъ то рожа:
 Била жиночка, хороша.
 Гыяцинтъ, що такъ навесь —
 Пасма темныхъ кисъ.

Море, грай!
 Билый замокъ обмывай.
 Хвыля иде, —
 Билый замокъ ажъ гуде.

Ой, не сыняя жъ то хвыля,
 А хвылястая мантилля;
 Мрамуровый замокъ звуть
 Билосьнижна грудь.

XVI.

С е р е н а д а.

Лягае тинь вечирняя
На небо голубе...
Зійды жъ, моя ты зиронько,
Я жду, я жду тебе!

Щебечуть мижъ бананамы
Съпивци солодкихъ мрій...
Заждався я, сыва горлышко!
Выходь, выходь мерщій!

Затышную альтаночку
Въ лавровому саду
Я выставывъ трояндамы
И жду, фїялко, жду!

XVII.

(З ъ Г е т е).

Я покинувъ хатку любкы
И ступаю тихо въ нызъ
Середъ сутинку ничного
У густый, розлогый лись.

Съ-по-за гылля льється мисяць;
Витерець не шелестыть;
А зъ похыленныхъ беризокъ
Съвижый ладонъ капотыть.

Скилькы щастя й осолоды
 Я зъ такой noci пью!
 Скилькы тихой видрады
 Въ душу лащыться мою!

Ну, й чого бѣ ище бажаты! —
 А зачувъ бы любчынѣ клычъ, —
 Давъ бы тысячу тыхъ ничокѣ
 За йедыну зъ нею ничѣ.

XVIII.

(Испанскый романсъ).

Съ-по-за срибного туману
 Хвыля срибного фонтану
 Плеще та бреныть...
 Садъ дримае... Тыша... Темно...
 Чы не тинь отамъ таемно
 Ледви шелестыть?!

Бачу постать... Легкисть стану...
 Такъ! се ты, моя гитано!
 Серцемъ чую я!
 Довго ждавъ я, повный муки...
 О! впады жѣ мини на руки,
 Мылая моя!...

XIX.

Гарячый шопить спомижъ лыстя,
Изъ полутьмы.
Пидъ виноградною лозою
Сыдили мы.

Лукаво шелестили пальмы;
Пьянивъ весь садъ.
И я не знавъ, чы ты солодша,
Чы виноградъ.

Конецъ „Сьвитому поханню“.

(Заслона спадае).

В.

МУСУЛЬМАНСЬКЫЙ РАЙ.

Любощи та раювання.

XX.

Рече Пророкъ: „Люблю молытысь,
Люблю жинокъ кохаты
И знаю третю любу втиху:
Вдыхаты ароматы“.

И отъ, колы я пью повитрьє
Пахучее весняне,
Изъ грудей рветься щырый голосъ:
„Я вашъ, о мусульмане!“

XXI.

На теми зъ Хейяма, съ перського, — про рай зъ гуриямы.

1.

Ты знаешъ, серденько: жытье
Дае намъ тугу разъ-у-разъ,
А на кинци й сама душа
Якъ стій одлыне геть изъ насъ.

Сидаймо жъ генъ на морижку,
Зазнаймо скилькысь днивъ утихъ,
Поки новитній морижокъ
Ще не прорисъ изъ насъ самыхъ.

2.

Мене впевняють: „Буде пекло,
Ба йе й тепера“. —
Не вирмо, сердце, сій промови:
Брехня й хымера.

Колы бъ уси пишлы до пекла,
Хто пйе й кохае,
То взавтра-бъ, наче на долони,
Спустило въ раи!

3.

На двори весна. Поручъ мене — кохана.
У неи, мовъ въ гуры, станъ.
Йе кварта вына, — дакъ його попываемъ,
А збоку хвylюється ланъ.

На де-чью думку, це—погань, мерзота,
 А я вдовольняюся вкрай.
 Бодай я зробився гыдкійшый одъ псюкы,
 Колы хочъ згадаю за рай!

XXII.

Изъ Омары Мервського, съ перського.

Я бѣ бажавъ: зложывшы письню
 Для коханой моеи,
 Буть словами той письни
 На устахъ у неи,

Щобъ, колы зачне кохана
 Тую писеньку сьпиваты,
 Я уста йи солодки
 Мигъ бы цилуваты.

XXIII.

— „Ты й думать одвыкнешъ!“
 Воркоче мій розумъ.
 А сердце сьпивае:
 „Чыны, якъ Мохаммедъ:

„Бувалы годыны —
 Винъ янголивъ слухавъ;
 Бувалы годыны —
 Гулявъ у хареми.

Г.

**СЪВІТОВИ СҚОРБОТЫ, —
АБО СПЫННЫЙ РАМОЛИСМЕНТЬ?**

— — —

XXIV.

Заклятый, понурый, я йду середъ бури
Въ дримучый биръ.
— „Вернысь, чоловиче!!“ зъ гылякы кыгыче
Мини упыръ.

Я йду обоятный, до страху нездатный,
Навманякы. —
Йесть гиршіи пуци, дыкійшіи гуци:
Мои думкы.

XXV.

Ужель такъ скоро
Огонь любви погасъ?
(Зъ росыйскаго романсу).

Нудьга въ души, ломота у кисткахъ...
Мене всего тупи обсилы боли...
Що жъ?... млиты й дали у дытячыхъ снахъ?
Чы то вже знакъ, що тра сказать: „доволи!“?

Невже жъ такъ швидко
 Й огонь любви згасъ?
 Невже распуста
 Одна ще лучить насъ?

Моя любовь — то наче й не любовь,
 Мое коханье — наче й не коханье.
 „Ды тачи сны“... — такихъ не буде зновъ!...
 Грызе мене й грызе розчаруванье.

Невже жъ такъ швидко
 Вогонь любви згасъ?
 Невже распуста
 Одна ще лучить насъ?

XXVI.

Я й радъ бы пыть коханье,
 Та тилькы не умію:
 Выходить що? — распуста! —
 Я строю зъ неи мрію!

Тай мрія жъ, мабуть, мидна...
 ...Въ алхимию повирю!
 Перероблю-но мидну
 На золотую-щыру.

О, мріе золотая!
 Вернысь, бо я стомывся.
 Верныся, идеале!
 Вернысь!... вернысь!!... верныся!!!...

XXVIII.

Изъ Абуль-Аля, зъ арабського.

Чоловикъ до жинкы йде,
Добирається;
Дакъ изъ того третье въ съвитъ
Нарожається.

Не одразу жъ то воно
Зъ съвитомъ злучыться:
Перше маты вагитна
Най намучыться.

Якъ народыть — то вмира,
Стане глыною;
Отакее-жъ буде, зновъ,
И зъ дытыною.

XXIX.

Изъ Абуль-Аля.

И чого се той ганчаръ
Такъ зневажно топче глыну? —
Винъ не думае, що самъ
Стане глына за хвылыну!

Може буты, що й горща
Зъ тои глыны зроблять люды.
Хто захоче — зъ ганчара
Йисты буде й пыты буде.

Може, хтось и въ дальній край
 Схоче горщыка поперты!...
 И товктыметься биднякъ
 За жыття и — зновъ — по смерты.

XXX.

На темы зъ Хейяма, съ перського.

Серце-серце! кровью обкыпаешъ
 Ты зъ лыхои доли,
 И що дня, що дня тебе шматують
 Все новитни боли.

На кинци жъ кинцивъ душа одлыне
 Изъ мойого тила.
 Такъ навищо жъ ты, душе, до мене
 Въ тило прылетила?!

XXXI.

Маешъ вроду, любый подыхъ,
 Гарна въ тебе кожна рыса.
 Маешъ лычко, якъ тюльпанчыкъ,
 Станъ — неначе въ кыпарыса.

А не звисно: за-для чого жъ
 Той Маляръ талановытый
 Оздобывъ тебе такъ гарно
 Въ тлинимъ царстви сього сьвиту?

XXXII.

Понадъ берегомъ течійкы
 Пышно квітчаться зилля.
 Ты бѣ гадавъ, що то й не квити,
 А сьміється янголя.

Не топчите йихъ зневажно:
 Кожна квітка проросла
 Съ праху вродныци, що въ неи
 Щичка, мовъ тюльпанъ, цъвила.

XXXIII.

Якъ насъ не було ще — такъ само сьвитало,
 Такъ само й смеркалось;
 Такъ само вертилося небо. Такъ само
 Усе видбувалось.

Поволи жъ ступай, бо не порохъ ты топчешъ
 Своею ногою:
 Ты гарній красуни отсе наступаешъ
 На око пъятою.

XXXIV.

Черезъ те, що я родився,
 Сьвиту корысты немає,
 Тай на тимъ, що я помру,
 Сьвить ничего не зыскае.

И даремне я извидкысь
 Хочу видповідь дистаты:
 Нащо тра мини було
 И родытысь, и вмираты?

XXXV.

Такъ! що діється на съвити,
 Все не зъ нашого бажання.
 Ну, й навищо жъ маты въ серци
 Всяки замыслы й змагання?

Разъ-у-разъ мы мусымъ тоскно
 Промовлять сами до себе:
 „Ще прыйты мы не посыпили,
 А одходыты вже треба!“

XXXVI.

Изъ Абуль-Аля.

Ворожбыть ворожыть людямъ...
 Але жъ винъ немовъ сьлипый:
 Мас тамъ якуюсь кнугу,
 Щось вычитуе у ній...

Ажъ нудьга на це й дывытысь!
 Де жъ винъ може розгадать
 Ти рядкы, якихъ не тямить
 Самъ Пысака прочытать?!

Перше винъ пославъ бувъ Мусу...
 Дали Иса вчывъ не такъ,
 Хочъ такожъ навчавъ одъ Бога...
 А Мохаммедъ — зновъ инакъ.

Кажуть люды: „На останокъ
 Буде ще пророкъ у насъ; —
 Всю тоди пизнаемъ правду!...“
 Бидни люды! шкода васъ:

Вы жылы учора въ питъми
 Тай сьогодни живете...
 Тилькы жъ годи!... въ нашимъ сьвити
 Не балакаймо про те!

Хочешъ стрилыты дурныцю,—
 О! — крычы найголоснишь!
 Але схочешъ правду мовыть—
 То шепны тай тыхо дышь...

XXXVI.

Ой, пиду я въ лугъ, —
 Тамъ позбудусь тугъ,
 Въ тихимъ гаи тыхо загуляюся.
 Заплету винокъ
 Зъ лисовыхъ квитокъ.
 Я поэтъ, я нымы заквичаюся.

Раптомъ зиллье схне,
 Якъ торкне мене,
 И гуде дибровыця зеленая...
 Бо споганывсь я
 И не вартъ винця
 Мовъ роспустна, гришна нареченая.

Кряче очереть:

„Ты вже не поэтъ,

Бо душа поэтова — дытячая.

Одійшли вони,

Золоті сны!

И твоя натура — то зъвирячая!“...

Боже!... глянь зъ небесъ!

Ты — творецъ чудесъ, —

Прыверны мині мій скарбъ загублений:

Прыверны мині

Зновъ дытячи дни,

Непорочный духъ, грихомъ не ступлений.

Охъ, Сьвятый! скажи

Тилу и души

Видродытысь чыстымы, дытыннымы!

Най моя любовь

Затрепеще зновъ

Братнимъ сердцемъ, мріямы безвыннымы!

XXXVIII.

— „Ну, годи! отямлюсь“...—кажу я до себе:—

„Стихийнымъ чуттямъ пидлягаты не треба.

Не буду жъ нудытысь! такъ розумъ велить“...

Кажу такъ до себе, а сердце болыть.

— „Браты—у неволи“, изновъ я говорю,—

„Не сълидъ отдаватися в ласном у горю.

Народъ нашъ бидуе, въ кайданахъ лежыть!...“

Говорю, а сердце такъ само болыть.

— „Свое особыстее лыхо забуду...
 Пиду я на службу до ридного люду...
 Мовчы жъ, мое сердце!...мовчы хочъ на мыть!...“—
 А сердце, шмать мняса, болыть тай болыть.

XXXIX.

Ни! я субйективный,
 Я — зъ эгоистычныхъ:
 Все чуттивъ шукаю
 Тонко-эстетичныхъ.

Милліоны стогнуть
 Зъ голоду, зъ неправды, —
 Я жъ готовъ у стогнахъ
 Ще й шукать прынады.

Гей, ударъ же, Музо,
 Ты въ новіи струны,
 На новіи съпивы,
 На новіи думы!

XL.

Весняна розмова.

— „Весна вже на двори! И гріе и сьвитыть
 „Ласкавее сонце.
 „Весняне повитрьє потоками лыне
 „У хатньє виконце.

„Бигаймо зъ хатыны! Яка жъ то прынадна
 „Лука молоденька!
 „Зъ сусиднього гаю летять чаривныцьки
 „Письни соловейка.

„Прывильно несе течія-дзюркотонька
 „Прозорую воду,
 „Журчыть-повидае чудовую казку
 „Про дивчыну-вроду.

„Витрець подыха, розливае намъ сылу
 „Новитню по кровы.
 „Зъ фіялки й конваліи пахощи дышуть
 „И звать до любовы.

„И сонце, й лука, й течія, й соловейко,
 „И витерь, и квиты —
 „Вмовляють и клычуть: Кохаты!... Любыты!...
 „Кохаты!... Любыты!...

—Лю-бы-ты...ко-ха-ты... О, ни! не для мене
 Обіймы жиночи!

Ни въ зиму, ни въ весну мене не прываблять
 Жиночіи очи.

Запашне повитрьє та витерь весняный
 Зовуть до кохання?!

Це леготь для тебе, мини жъ винъ доносить
 Мужыцьки стогнання.

Тоби про кохання торочыть фіялка
 Й пивденніи квиты.

Мини жъ вони шепчуть: Мужыкъ безталаный
 Безъ хлиба й просьвиты.

Тоби джюркотонька нагадує любку!
 Немовъ на наругу
 Въ ній бачу я тилькы мужыцькїи сльозы
 Та вичную тугу!

Нехай соловейко верзе про кохання, —
 Дурненька пташына!
 У мене коханка, у мене йе любка —
 То ридна краина.

До неї горнуся, йїи поцилункомъ
 Уп'юсь до сконання.
 О, друзи! чы йе що на сьвити солодше
 Одъ цього кохання?

XLI.

Тарасове сьвято на чужыни.

Въ дальній Кавкащыни, въ край чужому
 Мріється ридная хата.
 Сьвята найбильшого мы дочекалысь,
 Нашого любого сьвята.

Русь-Украина сьогодни справляє
 Пам'ять свойому пророку.
 Мы изъ чужыны такъ само возносимъ
 Славу сердечну, глыбоку.

Згадуемъ сумно за ридну Вкраину,
 Повну прынады землицю,
 Повну ланивъ и гаивъ и садочкивъ,
 Повну красы чаривныцю.

Згадуемъ сумно за ридну Вкраину,
 Повну злыгоднивъ селянськихъ,
 Повну насыльства, одчаю та муки,
 Повную лютощивъ панськихъ.

Нене-голубко! до тебе я лыну:
 Тутъ я чужый чуженыця.
 Аще забуду тя, Йерусалyme,
 Будь мы забвенна десныця!

Най до гортани языкъ мій прылыпне,
 Скоро тебе позабуду
 И въ чужыни одибьюся одъ службы
 Нашому ридному люду!

Батьку Тарасе! ты чуй прысяганье:
 Мы, украинськіи диты,
 Матирь и бидного менчого брата
 Будемъ повикы любыты.

Будемъ боротыся, ихъ вызволяты
 Съ пазуривъ сына Эдома!
 Каже надія: Диждемся напевне
 Вильного ридного дома.

XLII.

(З ъ Г а й н е).

Коло замку у Каносси —
 Генрыхъ, царь немецкый, — босый
 И въ сороччыни покутній...
 Ничъ — холодна и дощлива.

А зъ викна хтось выглядае.
 И, якъ мисяць осяе,
 Выдко лысыну Грыгора
 Та Матыльдыниі груды.

Царъ — блидый, прыгаслы очи.
 „Pater noster“ винъ бурмоче.
 Та въ глыбу въ царевимъ серци
 Скреготыть инакшый голось:

„Генъ далеко, въ риднимъ краи,
 „Тамъ стоять велыки горы,
 „А въ горахъ росте зализо,
 „Що прыдасться на сокыру.

„Генъ далеко, въ риднимъ краи,
 „Тамъ могутниі дибровы,
 „И зъ найбильшого дубыща
 „Выйде обухъ на сокыру.

„Гей, мій краю, ридный краю!
 „Ты народышъ и людыну,
 „Що гадюку нашихъ боливъ
 „Перетне його сокыра.

XLIII.

Э п и л о г ъ.

Съпиваю письню, повную огня,
 Изъ неи віе духъ жывый и сьмылый, —
 Нихто й не домиркуеться, що я —
 Давно вже трупъ, увесь захолодилый.

Отакъ, буває, гляньте на ланокъ, —
А тамъ стремить опудало зъ соломы.
Начепляно на ньому ганчирокъ;
Сгоить воно сухее, нерухоме.

Дмухне витрець, — замають ганчирки,
Захылытае страхопудъ руками. —
Лякаються, цъвиринькають пташкы!
Иде переполохъ мижъ горобцями!

Людына жъ трапиться пидъ тую мыть, —
Дакъ що для неї горобьяча мирка?
Погляне тай: „Опудало стырчитьъ,
А шелестила въ нимъ сама ганчирка“.

5 августа 1900 року. Туапсе на Черкеському побережжю.
15 августа. — Батумъ.

ПЕРЕДСМЕРТНИ МЕЛОДІИ.

Изъ лысту до тіеи людыны, яку недужый поэтъ вважавъ за ридного батька.

I.

Дывувалась зима,
Чомъ се тають снігы,
Чомъ леды прыслы вси
На шырокій рици.

Ів. Франко.

Дывувала зима, дывувалася:
Дежъ то сыла йіи подивалася?
Ще не втышылысь витры студеніи,
А луки розквітають зеленіи!

Дывувала й земля, дывувалася,
Звидкы сылы такой набралася:
Вильно дыхае грудьмы раскрытымы,
И поля одягаются квітамы.

Тилькы я ни-на-що не дывуюся,
Бо для мене зима не мынулася:
Я вдыхаю не радисть весняную,
А холодную смерть невблаганую.

II.

(П о б у р и).

Теплый гримъ... Цъвитуча вышня
Піе медовую росу...
Я пиднявъ лытокъ посохлый
И задумавшысь грызу.

Все съвижіе!... Зъ грому-бури
Обновылася земля...
И на вики помертвила
Тилькы ты, душе моя?

III.

Стою я въ весняному гай...
Фіялки, фїялки навкругъ...
Боюся ступаты, щобъ йихъ не топтаты,
А втиха захоплюе духъ.

И вирыться: я оживаю
У грудяхъ нова течія...
Та марніи мріи! порожни надїи!
Уже перетлило жыття.

И я — мовъ торишньее лысье,
Що грїється сонцемъ яркымъ:
На сонци печеться, до сонця сьміється,
Ажъ докы зитліе зовсимъ.

IV.

По писку по золотому
Лльється срибная вода:
Плеще, грається на ньому
И грудыма прыпада.

Ныжче-ныжче гнеться гыллье
У плакучої вербы:
„Тамъ — справляється весиллье,
Я — зсыхаюсь одъ журбы...”

V.

Я й не жалую, що кыну съвить отсей:
Бо не кыну дорогыхъ мини людей, —
Роззиллюсь по всій прыроди:
Въ любій, сонячній погоди,
Въ срибныхъ водахъ, у лискахъ,
У квиткахъ.

Невыдымо я полыну по земли
Тыхымъ витромъ по запашному зилли;
Ароматомъ, повнымъ чару,
Обійму тебе, мій царю, —
Горду голову твою
Оповью.

VI.

(До Сиріи).

Мене заколысавъ чудовый шумъ весняный;
 Дримота набига' и сонъ якийсь коханий.
 Надходить полусмерть... О, сьвите! прощай!
 Прощай и Сиріе, мій мылий, гарный край!...

Сьвята моя земле, мій краю чаривлыый,
 Ты—вичный спогадъ мій, въ тоби я бувъ щаслыый...
 Тебе я бачу зновъ у передсмертнимъ сні,
 И бедуинськіи я чую зновъ письни.

ИНТЕРЛЮДІЯ.

Зъ Йерусалимськихъ околиць*).

(Пастораль).

VII.

Прольогъ.

Гарячий день повечоривъ.
 Идутъ додому люды.
 Иде задуманый арабъ,
 Гукае на верблюды:

---

*) Въ чч. X, XII и XIII йесть одгугы сучасныхъ арабськихъ писень съ-пидъ Выфлеему; чч. IX, XI, XV и XVI взято изъ староарабской збиркы писень «Хамеса» (= чч. 518, 508, 499, 5 и 157, колы трыматыся нумерацыи Рюккертовой).

В и н ъ.

„Гей-гей, верблюдонькы! мерщій!
 Гей-гей до Сылоаму!
 Тамъ може ще побачу разъ
 Я дивчыну ту саму“.

VIII.

В о н а.

Сылоамське джерело,
 Водонько сцилюща!
 Ни, не ликъ изъ тебе йде,
 А журба болюща.

Я черпала воду въ михъ, —
 Гнавъ юнакъ верблюды.
 Якъ на мене подывывся —
 Затыснулысь груди.

Цилый день винъ увъ очахъ,
 И забыть не сыла.
 Охъ, купеле-Сылоамъ!
 Ты мене згубыла.

IX.

В и н ъ.

Я спынывся на спочынокъ
 У роскошному гаю.
 Садъ росыстый... Срибни квиты...
 И затышно, якъ въ раю.

Сотни мрій мене обсилю
Одъ такои красоты,
И бажань усякихъ безличъ...
Та въ усихъ була лышъ ты.

Х.

В о н а.

Не злюбылы мене сестры,
Що така я гарна:
Билолыця, быстроока
И струнка, якъ сарна.

Кажуть: „Тра йи послатъ
На тяжку роботу:
Въ самый пивдень козы пасты
И тягаты воду“.

Не згорила жъ я одъ спеку, —
Стала румъянійша.
Михъ важкый мене не згорбывъ,—
Стала ще стрункійша.

И вовняная веривка
Плечъ не обшмульгала.
Брала воду зъ Сылоаму —
Хлопця зчарувала.

XI.

В и н ъ.

Вы може бѣ мини заказалы
 Коханую Лейлу выдаты?
 Нехай! Та нихто не закаже
 Тужлывіи сьпивы складаты!

Вы може бѣ мини заказалы
 Изъ Лейлою маты розмову?
 Вви сні вона прыйде до мене,
 Зустріну я Лейлоньку знову!

Въ переддосьвітню годину
 Бачу Лейлу уви сні.
 „Мыла!! хочешъ дати щастье
 Заборонене мини??“

Каже: „Ни, мене вже кыдай,
 Набырайся забуття“.
 — „Не покыну й не забуду:
 Ты жъ усе мое жыття“.

XII.

Выфлеимська серенада.

Сонце проминемъ останнимъ
 Золотыть Сіонъ;
 Йосафатову долину
 Обгортае сонъ.

Квылыть жалибно сопилка:
 Дивко! не барысь!
 У долину пидь маслыну
 По скалахъ спустысь.

А не прыйдешъ—вверхъ до тебе
 Я полыну самъ,
 Прокрадуся по-пидь муромъ,
 Тыхо висть подамъ.

Одгорну я одъ виконця
 Лыстье-выноградъ
 И шепну: „Биленька кизко!
 Выйды, выйды въ садъ!“

ХІІІ.

В о н а.

Маты зъ хаты выйты не пускае...
 Спаты не моготонька.
 Мертве море не таке гиркее,
 Якъ моя скорботонька.

Мылый, мылый! ты не жды на мене:
 Вже не дочекатыся!
 Тра самому по долахъ и згиртяхъ
 Ланью перемчатися.

Догадався сердцемъ мій голубчыкъ,
 Догадався любесенький:
 То не сайга скаче тамъ по скеляхъ, —
 Посьпиша мылесенький.

XIV.

Въ полони.

Душа летыть у ридный край
За таборомъ Йеменцивъ,
Та тиломъ я на чужыни,
Въ полони у Мекканцивъ.

И отъ, на дыво, у ночи
Прыйшла до мене мыла.
Въязныцю замкнуену мою
Тыхенько одчыныла.

Сказала килька втишныхъ сливъ
Та скоро й попрощалась, —
Душа моя за нею въ сълидъ
Изъ тила выдералась.

Дивча! не думай, мовъ бы я
У цимъ ворожимъ краи
Зробывся вже хыткымъ-плохымъ,
И мовъ бы смерть лякае.

О, ни! й погрозама мене
Не застрашать Мекканы:
Я й доси йимъ не покоровсь,
Хочъ на ногахъ кайданы.

А ты... Тоби я покоровсь:
Тебе кохаю сыльно,
Такъ само якъ кохавъ тоди,
Якъ бувъ людына вильна...

Душа летыть у ридный край
 За табором Йеменцивъ,
 Та тиломъ я на чужыни
 Въ полони у Мекканцивъ.

Иидъ Выелеемомъ, коло Ставивъ Соломоновыхъ,
 16/IV 1898.

XV.

Finita la commedia!

Бачу я сны изъ чудового Сходу,
 На-вичъ я бачу ту райську природу...
 Сирие! въ твій зачарованный съвить
 Хай понесеться одъ мене привить.

Корчатся, мучаться груди слабиі...
 Сонъ перервався... Изчезнули мріи...
 Витерь весняный голубыть мене,—
 Темная смерть у могылу жене.

XVI.

Нагадую соби я передсмертныи съпивъ
 Героя-Шанффары въ рукахъ у ворогивъ:

„Не ховайте! бо не суджено
 Похоронъ для мене.
 Выйде зъ мене здобычь ласая
 Въ дыкои гіены.

„Здїймутъ голову,— юнацькую
 Найважнїйшу силу.
 Зволочуть її на роздорожъ...
 Выкинуть и тило.

„Тамъ не буде вже сподиванкы
 На жыттє и радисть.
 Зверху ляже темна ниченька
 И людська ненавысть“.

XVII.

Вовчая натура! дыкый заповіть!...
 Але чуты въ ньому любую прынаду...
 Я очыма вовка не дывлюсь на сьвить,
 Въ дыкую жъ могылу покладуся радо.

Не люблю гучныхъ я цвынтаривъ
 И не хочу тамъ лежать.
 Помижъ нывамы безвиснымы
 Накажу себе сховать,

На лану, въ густому колоси,
 Безъ могылы, безъ хреста,
 Безъ усякыхъ буде напысивъ
 Моховытая плыта.

Може, въ зиму налягатыме
 Грубый кылымъ сьниговый?—
 Эть! на серци и теперечкы
 Мертвый холодъ зимовый!...

А розтане сьнигъ на провесни—
 Отъ, тоди минн гараздъ!
 На моху на оксамитному
 Розцвѣтеться срибный расть;

Навкругы зазеленіється
 Изумрудъ-озымына...
 Литомъ — пышно янтаритыме
 Колосыстая стина.

Зайченятко беззахыстнее
 Тутъ прытулыться на ничъ
 И радитыме, сердечнее,
 Що не злапавъ лютый сычъ.

Ничъ очыма бархатыстымы
 Блыскотитыме на насъ;
 Ныва пахощи солодкіи
 Выдыхатыме въ той часъ.

И въ дыханню noci теплои
 Ожыватыму я зновъ:
 Цила ныва зъ мене пытыме
 Соки серця, нервы, кровъ.

XVIII.

R e f r a i n.

Невыдымо я полыну по земли
 Тыхымъ витромъ по запашному зилли;

Ароматомъ, повнымъ чару,
Обійму тебе, мій царю, —
Горду голову твою
Оповъю.

Станиця Кавказька понадъ Кубанню,
30 марта 1900.

ИЗЪ ГАЙНЕВЫХЪ ПИСЕНЬ.

Изъ писень Гайневыхъ*).

I.

Серце, серце! не нудыся!
Вже жъ не викъ пора смутна:
Що зима забрала въ тебе,
Те виддасть нова весна.

Скільки гарного ще въ сьвити!
Подывыся безъ журбы.
Все и все любыть ты сьмієшъ, —
Що захочешъ, те й любы.

---

*) Изъ тысячи Гайневыхъ писень захотилося минн зробыты тилгы таку выбирку, яка бъ зовсѣмъ пидходила пидъ спильный тонъ мого „Пальмоваго гылля“. Черезъ те я понасыкувавъ соби Гайневыхъ поэзый не билше, якъ два съ половиною десяткы, тай то изъ цѣлиивъ зовсѣмъ неоднаковихъ, зовсѣмъ ризныхъ, а пона-нызувавъ йихъ уси на одну нызку; тымъ-то выйшовъ, може, такий роспорядокъ, що самъ авторъ не знаты, чы бувъ бы його похва-лывъ. Та це треба сказаты тилгы про те, якъ я впорядкувавъ чужи вирши. Ще жъ до тексту кожной поодынокои поэзии, то тамъ я ниде не робывъ жаднисиньныхъ зминъ и сылувавъся пере-кладаты дословно, — отъ хибя що ынколы, проты моєи воли, въ перекладъ могли позалитаты деяки дрибни згадки зъ моихъ влас-ныхъ виршувань (ти або ынчи эпитеты, высловы, синонимы, то що).

II.

Знову лисъ одягся въ квиты,
 Мовъ до шлюбу молода.
 — „А! здорова, весно красна!“
 Сонце весело вита.

Зновъ щебече соловейко,
 Смутно й нижно квылыть зновъ,
 И рыдае, и выводыть...
 Тая писня — то любовъ.

III.

Сынїи очи весняни
 Дивляться тыхо зъ травы...
 Лагидни, мыли фїялки,
 Пидете въ кытыцю вы.

Рву я фїялки... Задумавсь...
 Що се! лящать соловїи, —
 Голосно всимъ повидають
 Мрії сердечни мои.

Голосно всимъ повидають
 Мрії про весну, про май...
 Вже мою любую тайну
 Знае цилисинькый гай.

IV.

Я квитку кохаю. Котрую жъ — не знаю
 И гыну зъ нуды.
 Побачу цъвиточокъ, дывлюся въ виночокъ,
 Щобъ сердце знайты.

Все пахне, росквитло... Вечирньее съвитло...
 Лящыть соловей...
 Шукаю я серця, що любо такъ бйється,
 Не такъ, якъ въ людей.

Лящышъ, соловію?... — Я все розумію
 Зъ жалькихъ твоихъ думъ.
 Въ обохъ насъ знемога, и сумъ и тривога,
 Тривога и сумъ.

V.

Рыбалонько гарненька!
 Жены свій човнычокъ
 До берега, й сидаймо
 Мы поручъ на писокъ.

Тулысь до мого серця,
 Довирся ты мини:
 Що дня жъ по дыкимъ мори .
 Ты йиздышъ у човни.

А сердце чымъ не море?
 Чы жъ мало буръ у нимъ?
 Прыливъ, одливъ и перлы
 На дни його живимъ.

VI.

На лычку въ тебе лито
Румъянее пашыть.
За те зима холодна
На серденьку лежыть.

Голубко! се мынется,
Побачышъ ты сама:
У серци буде лито,
На лыченьку — зима.

VII.

Изъ слизъ моихъ, любко, вродылось
Багато пахучыхъ квитокъ.
Зитханя жъ мои обернулысь
У хоры сыпивучыхъ пташокъ.

Якщо ты мене покохаешъ,
Дарую вси квити тоби,
И въ викнахъ твоихъ соловейки
Заступлять дорогу журби.

VIII.

Мовъ серни, по стримкихъ скалахъ
Тикать йій довелось,
И вольный витерь розвивавъ
Хвылястее волосся.

Нарешти я йїи вловывъ
 На кручи, генъ надъ моремъ,
 И сердце гордее вблагавъ...
 И мырно мы говорымъ.

Надъ кручею, ажъ въ небесахъ
 Надъ океаномъ силы, —
 Щасливи такъ, якъ въ небесахъ,
 На захидъ мы глядили.

Запало сонце тамъ внызу
 У темнимъ-темнимъ мори,
 И хвыли бурхалы надъ нымъ,
 Мовъ водяніи горы.

Та ну, не плачъ! Воно зайшло
 Не въ хвыли ти безкраи:
 До мене въ сердце заплывло
 И зновъ ще засыяе.

IX.

Недвужно ясни зори
 На высоти стоять,
 Й одна на другу нижно
 Одъ вику все глядять.

Яка йихъ мова гарна!
 Яке багацтво сливъ!
 Та жаденъ зъ филологивъ
 Йїи не зрозумивъ.

А я ту мову вивчивъ
 И не забуду ввикъ:
 Въ очахъ моеи любкы
 Знайшовъ я весь словныкъ.

X.

За чай посадившы, розмову
 Велы про коханье воны, —
 Такіи чутлывіи паньи,
 Таки эстетични паны.

— „Правдыва любовь — платонична“,
 Промовывъ совитныкъ сухой.
 Совитныця хытро всьмихнулась,
 Та стогне: „Ой, Господы жъ мій!“

И пипъ распустывъ свою губу:
 „Не треба кохатыся такъ,
 Щобъ шкода була для здоровья“.
 На те йому панночка: „Якъ?“

Тужливо сказала графыня:
 „Кохатысь — то такъ, щобъ палать!“
 И зволыла зъ ласкы своей
 Баронови чаю наллять.

Було йидне мисце порожнье,
 Бо ты чаювать не прыйшла.
 А вже жъ про коханье, голубко,
 Ты гарно сказаты бь могла.

XI.

Чы я вночи на лижку
Зарыюсь въ подушкахъ, —
Прынадный, мылый образъ
У мене на очахъ.

Чы тыхо задримаю
И очи я стулю, —
Прокрадується ніжно
Винъ въ голову мою.

Прокынуся я, — тай вранци
Не розстаюся зъ нымъ:
Весь день носю той образъ
У серци я своимъ.

XII.

Ничъ. Запахнулы гвоздыкы.
А вгори, пидъ небесамы,
Наче бджолы золотіи,
Зори мыгають роямы.

Съ-по-за сутины каштанивъ
Хатка билая блискоче...
Отъ, рыплять шклянніи двери;
Чую голосъ я дивочый...

Любый трепеть... Мылый шопить...
Боязлыве обійманье...
Зацикавлени троянды...
Соловийинее лящанье...

XIII.

На плечи твои билосьнижни
Я голову тыхо схылывъ
И тайну дивчачого серця
Пидслухаты добре зъумивъ.

Гусарськіи грають музыки,
У браму ввиходыть весь повкъ.
И въ серци твоему розлуку
Соби прочытавъ я и-змовкъ.

Та най мене взавтра ты й зрадышъ —
Сьогодни жъ ище ты моя.
И въ мылыхъ обіймахъ у тебе
Подвійно втишаюся я.

XIV.

Гусарськіи грають музыки,
Выходыть изъ города повкъ,
И зновъ я стою коло любкы
Изъ сьвижимъ букетомъ квитокъ.

Тутъ дыке було господарство;
Вояцтво, селянство ревло.
И навить у любчыннимъ серци
Багато постойвъ було.

XV.

Хто коха' и безталанно,
 Та у перше, — царъ винъ неба;
 Хто жъ и въ другой разъ такъ само,—
 Просто дурнемъ зваты треба.

Я — той дурень, вже жъ бо вдруге
 Безталанно я кохаю.
 Все сьміються: сонце, місяць,
 Зори, самъ я... и вмираю!

XVI.

Зайшовъ я туды, де кохана
 Божылась и тыскала ру́кы. —
 Де капалы въ зрадныци сльозы,
 Сычать и гниздяться гадюкы.

XVII.

Отруеный выходыть
 У мене коженъ съпивъ.
 Но, мыла! хто жъ отруты
 Въ жыття мини наливъ?

Отруеный выходыть
 У мене коженъ съпивъ. —
 А хто жъ у мене въ серци
 Гадюкою засивъ?

XVIII.

По лиси блукаю та плачу,
Стричаю дрозда въ вышыни.
Поскокуе пташка й пытае,
Чого це такъ сумно мини.

Ну, пташко, про це тобі скажуть
Сестрыци твои, ластивкы:
Надъ самымъ виконцемъ у любкы
Липылысь йихъ мудри хаткы.

XIX.

Якъ ты можешъ спать безжурно?
Ты жъ бо знаешъ: я живой; —
Зновъ надійде гнивъ колышній,
Перерву ланцюгъ я свій.

Чула давнюю ты письню,
Якъ мертвець одынъ колысь
У ночи свою кохану
За собою въ грибъ понись?

Бійся, дивчыно вродлива!
Що за осьмихъ на лыци?
Я живой и я ще дужчий,
Нижъ укупи вси мерци.

XX.

У мене бувъ коханий ридный край.
 Въ моимъ викни
 Шумивъ гыллястый дубъ, фїялкамы цъвивъ май...
 Та то вви сни!

Я мову чувъ тамъ ридную свою.
 И хтось мини
 Щырисинько сказавъ по-нашому: „люблю!“—
 Та то вви сни!

XXI.

З а г а с л а !

Зависа впала. Вже по всьому.
 Паны и паньи йдуть до дому.
 А пїеса? путньою знайшлы?
 Мабуть, бо оплескы гулы.

Шановна публика усенька
 Поету плескала гарненько.
 Теперь будынокъ занимивъ;
 Весь гоминъ стыхъ. Нема й огнивъ.

Та цыть! задренькотило ризько
 У питми щось, до сцены близько.
 Лыбонь, то луснула дурна
 Въ старой скрипки тамъ струна.

Чогось такъ нудно у партери;
 Щуры шкребуться по-пидъ двери...
 Ажъ ось—зачадило навкругъ!
 Остатня лямпа зашкварчала,
 Одчайно вся затрепетала...
 Загасла! — То мій бидный духъ.

XXII.

Посохли фіялки... Зажовклая стричка...
 Та локонъ, що пыломъ укрывсь...
 Наддерти запысочки... Пам'ятки зъ того,
 Чымъ тишлось сердце колысь.

Дывлюсь на ти пам'ятки знудженимъ окомъ
 Тай въ коминокъ кыдаю йихъ.
 Трищать, полохлыво палають обломки
 Нещастивъ и щастивъ моихъ.

Кризъ коминъ, за дымомъ, летять легкодушни
 Любовни прысягы, божбы;
 Кахыкае хытро божокъ невыдымый,
 Глузуе, не знае журбы.

Усе попалывъ я... Сыдю коло жару...
 Задумався тыхо... Гай-гай!...
 Остатняя ыскорка зъ попилу блыма...
 Ну, доброй ночи!... Прощай!

XXIII.

Ничка осиння, похмура;
 Витеръ по лиси шуметь.
 Щильно я плащъ запынаю;
 Сумно мій коныкъ бижить.

Йиду. Мене жъ обганяють
 Думы крылати мои.
 Любки моеи хатыну
 Втишно малюють мини.

Брешутъ собаки. Выходять
 Слугы зо съвитломъ въ рукахъ.
 Мчусь я по сходахъ. Острогы
 Гучно брызчатъ на ногахъ.

Теплый покоикъ на верси...
 Кылымъ... Пахучи струи...
 Жде мене мыла... Я вхожу,
 Въ руку цилую йии...

Витеръ люте, а лысье
 Стогне пытаньемъ глухымъ:
 „Що тобі треба, фантасте,
 Зъ сномъ нерозумнымъ твоимъ?“

XXIV.

Чорни фракы, били груди
 И шовковіи поньчохы.
 Тыха мова, обійманья...
 Тилькы серця — ани трохи.

Ахъ, колы бѣ йимъ трохи серця
 Та правдывого кохання!
 Чыста смерть — уси йихъ вирши
 На прыдумани стражданья!

Ни, пойиду я на горы,
 Де стоять затышни хаты,
 Віють чысти, вольни витры,
 Грудямъ легко оддыхаты.

Ни, пойиду я на горы,
 Де густіи сосны мріють,
 Чути журкить, сыпиви пташокъ,
 Горди хмары туманіють.

Ну вы, сали блискотючи
 Зъ блискотючымы панамы!
 Прощайте! зъ верхогирья
 Насъміюся я надъ вами.

XXV.

„Чуешъ генъ далекий гоминъ
 „Зъ контрабаса та скрыпыци?
 „Тамъ крылатый свій таночокъ
 „Водять сильськи красавыци.

— И, голубчыку! вклепався!
 Я не чую скрыпку тую.
 Отъ, що рохканье свыняче
 Та кувиканье...—се чую.—

„Гу! стрилецъ у лиси грае
„На вербовый свѣй рижочокъ.
„Дали гра', коло ягнятокъ,
„На сопилку пастушочокъ.

— Тутъ, голубчыку, немає
Ни рижка, ани сопилкы...
Свынопаса онде — выдко.
Гоныть свыни... Та и тилкы.—

„Ахъ! отамъ сыпивають хоромъ
„Гармонійнымъ, чаривлывымъ...
„Херувумы віють крыльмы,
„Утишаючысь тымъ сыпивомъ.

— Де тамъ хоры й херувумы!
Верещать соби хлопъята,
Що женуть до дому гусы...
Бъются крыльмы гусенята...—

„Чы не чуешъ, якъ привитно
„Загулы сриблясти дзвоны?
„И селяны йдуть побожно
„Помолытысь до иконы.

— Этъ! реве тамъ бугаисько
Изъ коровою гладкою.
Череда, лобы схылившы,
Пре въ хливы, на купы гною.—

„Спомижъ лыстя що тамъ мае?
„Мріе въ билимъ покрывали...
„Тожъ стоить моя кохана!
„На очахъ — слёза съ печали.

— Ну, й съмиху! не бачышь бабу?
Лисныкову сыву жинку?
На костуръ вона зиперлась...
Шкандыба, лыбонь, до шынку. —

„Такъ!... Зъ усихъ моихъ фантазый
„Ты гарненько вмивъ запыты,
„А того, що маю въ серци,
„Ты не выкоринишь звидты.

Звыногородка въ Кывищыни.

9—12 юня 1901 року.

ОСТАТНЯ ПОЭЗЫЯ.

Гайнриха Гайне.

Въ мозку неладъ...Клекотять, якъ у выри,
Горы, лисы и долины...
Дали проглянулы зъ дыкого хаосу
Тыхы и ривни картыны.

Бачу мистечко... Це Годесбергъ, мабуть?
Винь!... пизнаю за хвылынку!...
Зновъ я сыдю пидъ гыллястою лыпою
Били старенького шынку.

Сонце сида...— чы не въ горло до мене?!
Такъ тамъ и сухо й горяче...
Пане-хазяине! Пляшку вына!...
Тилькы жъ выно щобъ добряче!...

Отъ и тече уже сокъ виноградный
Просто въ самисиньку душу.
А заразомъ залывае дорогою
Въ горли палючую сушу.

Пане-хазяине! Ще йидну пляшку!
Першу я пывъ безъ увагы.
Охъ, выбачай, благородный напытку,
Бильшой вартый повагы!

Пывъ я тебе, та усе на руины
Преромантычні зглядався:
Замокъ на скеляхъ, кривавый одъ сонця,
Въ Рейнскій води видбывався;
Лынувъ издалека сьпивъ виноградарскій;
Зяблыкъ цъвиринькавъ одважно...
Все те я слухавъ, — а гарне выно
Выпывъ зовсимъ неуважно.

Ну, вжежъ теперъ-отъ я самого носа
Встромлю въ повну чарчину.
Першъ надывлюсь, — а тоди вже и пью.
Зновъ же гляджу й на долину.

Дивно одначе! Чогось издається,
Наче не самъ я, а двое:
Хтось, дуже бидный, зо мною ковтае
Разомъ, изъ чаркы однои.

Тая проява — недужа, безсыла;
Жовте облыччя — злыденне.
Зъ болізнымъ глумомъ зажовкле облычче
Дивно вглядається въ мене.

Каже проява, що винъ — то це я,
Мы жъ—не осибніи люды.
Каже: мы двое — о дь н ь чоловъяга, —
Той, що хоруге на груды.

Каже, що тутъ—не шынокъ Годесберскій,
Тилькы далека чужына:
Каже, лежу я въ шпытали Парызькимъ...
Брешешъ, блида лычыно!

Брешешъ! адже я здоровый, румъяный,
Съвижий, якъ квитка изъ рожи.
Я жъ и сыльный... Якъ розсердышъ мене,
Бійся: нищо не поможе!...

Звивъ винъ плечыма. Зитхае: „Дурный!“...
Тутъ мій терпець увирвався,
И на проклятее другее „я“
Я съ кулакамы напався.

Тилькы жъ чуднота! Що вдарю його —
Вдарю свое жъ такы тило.
Болю страшного соби завдаю,
Сто сынякивъ накыпило.

Въ роти минн зъ боротьбы отакои
Все пересохлося знову.
Хтивъ бы гукнуты: „Хазяинъ! вына!“ —
Въ горли спырається слово...

Темно!...Десь чую: „Хининъ и компресы...
Ще жъ и микстуру... безъ хины...
Капокъ дванацять на ложку воды
Треба давать що годыны“...

12/ҀII 1901.

Де щ о й е.

	Стор.
ЗАСЫПИВЪ	3
Поэзые! сопутнице моя!	5
Природо-маты!	8
Срибную лилею	10
ВЪ ГОРАХЪ ЛИВАНСЬКЫХЪ. Идиллія .	11
Зъ Письни Писень (изъ Кулиша) . .	13
Зимою	15
Въ литку	16
САМОТОЮ НА ЧУЖЫНИ. Урывки изъ	
щоденныка	17
Охъ, арабськи фоліянты	19
Ни, я знаю, чомъ нудьгую	20
Немовъ дви крапли въ бурнимъ мори .	20
Йесть одна гора коло Бейруту . . .	21
Горди пальмы. . Думни лавры . . .	22
Знову серце заболело	23
На приморському безлюдди	23
Ажъ чую: Тупъ-тупъ!	24
Ой, колысь я бачывъ, якъ щезавъ туманъ	25
НЕЧЕСТЫВЕ КОХАННЯ. Урывки зъ лирыч-	
ного роману одного бидолашнаго дегенерата	27
Посьвята Вс. Хв. Миллерови	29
а) Изъ кныжки першої:	
На души якась тривога	31
Я обирвавъ розмову	31

	Стор.
То не довгая була розмова	32
Ни, никола одъ мене не вчуешъ	32
Ну, вже третя днина мына	33
Я себе пиддурювавъ	34
Я знаю: нечестыве—те коханье	34
Я пишовъ до тыхъ знайомихъ	35
Охъ, мизерни жарты!	35
Риже нервы, мовъ пылюю	36
Прытуливъ я лобъ до шыбки	36
Що за голосъ я почувъ!	37
Не забуду я никола	38
б) Зъ кныжки другои:	
Мынае пивгода	38
Стоять зачаровани, сяйвомъ облыти	39
Зъ червонымъ бляскомъ мисяць згасъ	40
Переддосьвитня година	40
Тыхый витре зъ ридныхъ гиръ	41
Терплю розлуку	42
Вильно льється тая письня	42
Тыхая долина, мориъ зелененький	43
Рже достоялысь маслыны	44
Пышный день розганье	45
Безсонная туга въ кинци прытомылась	46
Чы ни, витрецю!	46
Тьохъ-тьохъ! — залящавъ коло мене блызенько	47
Зъ гиръ на воду впала (зъ Рюккерта)	47
Закотылося сонечко въ мутній хмары	48
в) Зъ кныжки третьои:	
Ливанъ!... щаслывый любыи звукъ!	49
Забрався я на шпыль. Внызу косы- лысь хмары	50
Озрыецъ (зъ Гайне)	51
Ну, годи! (зъ Гайне)	52
Далека Царивна (зъ Ростана)	52

КОХАННЬЕ ПО ЛЮДСЬКОМУ. Урывки зъ ли- рычной иллюзии изъ жыття недегенеративъ. 55

а) Прологъ. Воскресенные зъ мертвыхъ:

Де Кавказьки горы	57
Кыпарысъ уквичала гирляндамы . .	58
Рожа, лилія, тюльпаны	58
Глянъ, якъ вѣється виноградъ . . .	58
То не жинка: чыстый ангелъ	59
Доведеться швидко кинуть сю краину.	60
Ζωή μου, σὰς ἀγαπῶ (зъ Байрона) . .	60
Изъ Сапфо	61
Я за тебе, Зое, радъ и вмерты . . .	62
Ничъ. А я не сплю, нудьгую	63
— «Марно видъ мене ты думы ховаешъ»	63

б) Сьвяте коханье. Идиллія:

Такъ! тилькы божество бува таке блаженне	64
И весело, и страшно	64
Литавъ соловейко	65
Сыджу я въ самотыни	65
Жахавсь я любви	66
Дывись на тую зирку	66
Мій краю! за тебе	66
Такъ пышуть школяри	67
Гей, винокъ!	67
Лягае тинь вечирняя	68
Я покинувъ хатку любкы (зъ Гете) .	68
Съ-по-за срибного туману	69
Гарячий шопить спомижъ лыстя . .	70

в) Мусульманськый рай:

Рече Пророкъ	70
Ты знаешъ, серденько: цей сьвить . .	71
Мене впевняють: пекло буде	71
На двори весна, поручъ мене кохана .	71

	Стор.
Я-бъ бажавъ: зложывшы письню . . .	72
Ты й думать одвыкнешъ! . . .	72
г) Сьвитови скорботы, або спынный рамолисментъ?	
Заклятый, понурый	73
Нудьга въ души, ломота у кисткахъ . . .	73
Я й радъ бы пыть коханье	74
Чоловикъ до жинки йде	75
И чого се той ганчаръ	75
Серпе-серце! кровъю обкыпаешъ . . .	76
Маешъ вроду, любый подыхъ	76
Понадъ берегомъ течійкы	77
Якъ насъ не було ще	77
Черезъ те, що я родився	77
Такъ! що діється на сьвити	78
Ворожбыть ворожить людямъ	78
Ой, пиду я въ лугъ	79
Ну, годи! отямлюсь!—кажу я до себе . .	80
Ни, я субійективный	81
Весняна розмова	81
Тарасове сьвято	83
Генрихъ у Каносси (зъ Гайне)	84
д) Епilogъ:	
Сьпиваю письню, пѣвную огня	85
ПЕРЕДСМЕРТНИ МЕЛОДЫИ. Изъ лысту недужого поэта до тѣи людыны, яку вважавъ винъ за ридного батька. . . .	87
Дывувала зима, дывувалася	89
Теплый гримъ. Цьвитуча вышня	90
Стою я въ весняному гаи	90
По писку по золотому	91
Я й не жалую, що кыну сьвить отсей . .	91
Мене заколысавъ чудовый шумъ весняный	92
Интерлюдья: Зъ Йерусалимськихъ околицъ: Гарячий день повечоривъ.	92

	Стор.
Сылоамське джерело	93
Я спынився на спочынокъ	93
Не злюбылы мене сестры	94
Вы може-бъ мини заказалы	95
Въ переддосьвитню годину	95
Выфлеемська серенада	95
Маты зъ хаты выйты не пускае	96
Душа летыть у ридный край	97
<i>Finita la commedia!</i>	98
Передсмертный съпивъ героя-Шанфары	98
Ровчая натура! дыкый заповить!	99
Не люблю гучныхъ я цвынтаривъ	99
<i>Refrain</i>	100
ГАЙНЕВИ ПИСЬНИ	103
Серце, серце! не нудыся	105
Знову лисъ одягся въ квиты	106
Сынїи очи весняни	106
Я квітку кохаю, котрую жъ—не знаю	107
Рыбалонько гарненька	107
На лычку въ тебе лито	108
Изъ слизъ моихъ, любко, вродылось	108
Мовъ серни, по стримкыхъ скалахъ	108
Недвижно ясни зори	109
За чай посадавши, розмову	110
Чы я въ ночи на лижку	111
Ничъ. Запахнулы гвоздыкы	111
На плечи твои билосьнижни	112
Гусарськіи грають музыки	112
Хто кохае безталанно	113
Зайшовъ я туды, де кохана	113
Отруеный выходить	113
По лиси блукаю та плачу	114
Якъ ты можешъ спать безжурно?	114
У мене бувъ коханий ридный край	115
Загасла!	115

	Стор.
Auto-da-fe	116
Ничка осиння похмура, витеръ по лиси шуметь	117
Чорни фракы, били груди	117
Чуешъ, генъ, далекий гоминъ?	118
ОСТАТНЯ ПОЭЗЫЯ. Гайнриха Гайне	121
Де що йе	127

Друкарськи помилкы:

	Надруковано:	Мае буты:
Стор. 63, ряд. 2	арабського	арабського
Стор. 64, ряд. 6 знизу:	затемнюється	затемнюється
Стор. 127, ряд. 5 знизу:	бидолашного	бидолашного

